

ไฟล์ตัวอย่างของกฎแห่งกรรมในธรรมบท

1. เรื่องนางปติปฐิกา

กฎแห่งกรรมในอรรถกถาธรรมบท: เรื่องนางปติปฐิกา อธิษฐานจิตจนได้ไปเกิดในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์เหมือนเดิม

กฎแห่งกรรมที่นำมาเสนอเรื่องต่อไป เป็นเรื่องที่มาจากพระคัมภีร์อรรถกถาธรรมบท ของท่านพระพุทโธโฆษาจารย์ อีกเช่นเดียวกัน เป็นการเล่าถึงเรื่องเมื่อครั้งที่พระศาสดา ประทับอยู่ในกรุงสาวัตถี ทรงปรารภหญิงชื่อปติปฐิกา และได้ตรัสพระธรรมธรรมที่มีข้อความขึ้นต้นว่า ปุပ္พานิ เทวะ เป็นต้น

เรื่องมีอยู่ว่า นางปติปฐิกา(แปลว่า หญิงผู้ชู้สามมี) อยู่ที่กรุงสาวัตถี นางแต่งงานเมื่ออายุ 16 ปี และมีบุตร 4 คน นางเป็นหญิงที่มีคุณธรรม ใจบุญใจกุศล ชอบถวายภัตตาหารและปัจจัยอย่างอื่น ๆ แก่พระภิกษุสงฆ์ นางมักจะเข้าไปในวัดและช่วยทำความสะอาดบริเวณวัด ตักน้ำใส่ตุ่ม ทำหน้าที่ให้บริการแก่พระภิกษุสงฆ์ นางมีพรสวรรค์พิเศษที่ติดตัวมาแต่กำเนิดอย่างหนึ่งคือสามารถระลึกชาติได้ว่า ในชาติก่อนนางเคยเป็นนางเทพธิดา เป็นภรรยาคนหนึ่งของมัลลการีเทพบุตร ในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ นางระลึกได้ว่านางจุติจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์เมื่อนางเทพธิดาผู้เป็นบิราของเทพองค์ดังกล่าวมาเที่ยวกันอยู่ในสวน และสนุกสนานอยู่กับการหักกิ่งไม้และเด็ดดอกไม้ เป็นต้น ดังนั้นทุกครั้งที่นางถวายทานแก่พระภิกษุสงฆ์นางก็ได้อธิษฐานจิตขอให้ไปเกิดเป็นนางเทพธิดาในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ และได้กลับไปเป็นภรรยาของมัลลการีเทพบุตรอดีตรสามีของนางดังเดิม

วันหนึ่ง นางปติปฐิกาเจ็บหนักและได้เสียชีวิตในเย็นวันเดียวกันนั่นเอง เพราะเหตุที่นางได้ตั้งความปรารถนาไว้อย่างมั่นคง กฎแห่งกรรมจึงส่งผลในช่วงขณะจิตให้นางไปเกิดเป็นนางเทพธิดาในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ในฐานะเป็นภรรยาของเทพบุตรมัลลการี แต่ด้วยเหตุที่มีเวลาของทั้งสองโลกแตกต่างกัน กล่าวคือ หนึ่งร้อยปีในโลกมนุษย์เท่ากับวันหนึ่งของโลกสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ดังนั้น มัลลการีเทพบุตรและนางเทพธิดาผู้เป็นภรรยาทั้งหลาย จึงยังคงสนุกสนานกันอยู่ในสวนแห่งเดิมนั่นเอง และนางปติปฐิกาซึ่งจุติลงมาเกิดเป็นมนุษย์เป็นเวลานานตามมิติแห่งกาลเวลาของโลกมนุษย์จึงหายไปจากสวนสวรรค์เพียงชั่วครู่เท่านั้นเอง ทั้งนี้เพราะว่า เวลา ๑๐๐ ปีของโลกมนุษย์เท่ากับวันหนึ่งของสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์หนึ่งเดือนมี ๓๐ วัน และหนึ่งปีมี ๑๒ เดือนเหมือนในโลกมนุษย์ แต่ที่ว่าอายุขัยของเทวดาในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์เท่ากับ ๑๐๐๐ ปีทิพย์ ซึ่งเมื่อคำนวณแล้วอายุขัยของเทวดาพวกนี้ยืนยาวเท่ากับ ๓ โกฎิ ๖ ล้านปีของโลกมนุษย์ ด้วยเหตุนี้ เมื่อนางกลับไปเกิดในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์อีกครั้งหนึ่ง มัลลการีเทพบุตรจึงถามนางว่า นางหายไปไหนมาตั้งแต่เมื่อเข้านี้ นางได้บอกกับมัลลการีเทพบุตรว่า นางจุติจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ไปถือกำเนิดในโลกมนุษย์ ได้แต่งงานกับชายผู้หนึ่ง ให้กำเนิดบุตรจำนวน 4 คน และได้ตายจากโลกมนุษย์กลับมาเกิดบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์อีกครั้งหนึ่ง

เมื่อภิกษุทั้งหลายได้ทราบข่าวการเสียชีวิตของนางปติปฐิกา มีความอาลัยอาวรณ์ในคุณความดีของนาง ที่เป็นพระภิกษุปุถุชน ก็ถึงกับหลั่งน้ำตาออกมา ได้ไปเฝ้าพระศาสดาแล้วกราบทูลว่า นางปติปฐิกาซึ่งเคยถวายภัตตาหารแก่พวกท่านในตอนเช้าๆ ได้เสียชีวิตไปเมื่อตอนเย็นวันนี้เอง “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อุบาสิกาชื่อปฐิกา เมื่อทำบุญให้ท่าน ก็มักจะตั้งความปรารถนาให้

ได้ไปอยู่กับสามี บัดนี้นางเสียชีวิตแล้วไปเกิด ณ ที่ไหน” พระศาสดาได้ตรัสกะภิกษุเหล่านั้นว่า นางได้ไปเกิดในสวรรค์ชั้น ดาวดึงส์อยู่ร่วมกับสามีเดิมของนางซึ่งเป็นเทพบุตรอยู่ที่นั่นแล้ว และได้ตรัสสอนภิกษุทั้งหลายว่า ชีวิตของสัตว์ทั้งหลายสั้นยิ่งนัก (เมื่อเทียบกับชีวิตของสัตว์ในโลกสวรรค์) พวกเขายังไม่อ้อมในวัฏฏคามและกิเลสคามของพวกตน ก็จะตกอยู่ในอำนาจของ พระยามัจจุราช ที่จะมาจุดคร่าเอาตัวไป แม้จะคร่ำครวญหรือร้องอย่างไรก็ไม่สามารถรอดพ้นได้ แต่สำหรับคนที่ไม่ลุ่มหลงอยู่ใน กิเลสคาม และวัฏฏคามก็จะไม่ตกอยู่ในอำนาจของพระยามัจจุราช หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏสงสาร

จากนั้น พระศาสดา ได้ตรัสพระธรรมบท พระคาถาที่ 48 แสดงถึงกฎแห่งกรรม ในอีกบริบทหนึ่งว่า

ปุบุผานิ เหว ปจินนุตํ

พฺยาสตฺตมนสํ นริ

อติตฺตํ เหว กามสฺ

อนุตฺโต กุรุเต วสํ ฯ

คนที่มัวเล็งเฝ้าดอกไม้อีกามคุณ

มีใจข้องอยู่ในอารมณ์ต่างๆ

แม้จะยังไม่อ้อมเฒ่าในสิ่งที่ปรารถนา

พระยามัจจุราชจะพาเอาตัวเขาไป

ให้อยู่ในอำนาจเสียก่อน.

เมื่อพระสังฆกรรมเทศนาจบลง ชนเป็นอันมาก ได้บรรลุพระอริยผลทั้งหลาย มีพระโสดาปัตติผลเป็นต้น พระสังฆกรรมเทศนามี ประโยชน์แก่มหาชน.

2. เรื่องปริณิพพานของพระโคตมโอรส

เรื่องปริณิพพานของพระโคตมโอรส ละสังขารแล้วเข้าสู่นิพพาน

ในทางพระพุทธศาสนามีหลักกฎแห่งกรรมอยู่ว่า คนทำกรรมดีไว้ เมื่อเสียชีวิตจากโลกนี้แล้วย่อมไปสู่สุคติคือ ไปเกิดเป็นเทวดา หรือกลับมาเป็นมนุษย์ ส่วนคนที่คนทำชั่วในโลกมนุษย์เมื่อตายแล้วย่อมไปสู่ทุคติคือ ไปตกนรก เป็นเปรต หรือเป็นสัตว์ดิรัจฉาน สำหรับท่านผู้สิ้นกิเลสเป็นพระอรหันต์ เป็นผู้ตัดภพตัดชาติได้แล้ว ย่อมไปสู่นิพพาน กฎแห่งกรรมนี้ได้ถูกอธิบายโดยพระศาสดา เมื่อครั้งที่พระองค์เสด็จเข้าไปอาศัยอยู่กรุงราชคฤห์ ประทับอยู่ที่พระเวฬุวัน ทรงปรารภการนิพพานของพระโคตมโศก และตรัสพระธรรมเทศนาที่ขึ้นต้นด้วยบาทพระคาถาว่า เตสํ สมฺปนฺนสีลาณํ เป็นต้น

เรื่องมีอยู่ว่า ครั้งหนึ่ง พระโคตมโศกเถระ มีความมุ่งมั่นปฏิบัติสมถกัมมัฏฐานและวิปัสสนากัมมัฏฐาน ไปอยู่ใกล้ถ้ำกาลสิลาข้างภูเขาอิสิคิลิในแคว้นมคธ พอพระเถระได้เฝ้ากศคชาจิต(ฌาน) ก็เกิดอาพาธ(ป่วยหนัก)ด้วยโรคเรื้อรังอย่างหนึ่ง ทำให้ท่านไม่สามารถปฏิบัติธรรมต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อบรรลุพระอรหัตตผลได้ แต่แม้ว่าท่านจะป่วยหนักอย่างไรท่านก็ยังมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติต่อไป แต่ทุกครั้งที่ทำความก้าวหน้าในการปฏิบัติธรรมนั้นก็มักจะต้องอาพาธเข้ามาขัดขวางทุกครั้งไป เหตุการณ์เป็นเช่นนี้อยู่ถึง 6 ครั้ง พอถึงครั้งสุดท้ายท่านพระโคตมโศกเถระได้ตัดสินใจที่จะเอาชนะอุปสรรคเหล่านี้ และจะต้องบรรลุพระอรหัตตผลให้ได้แม้ว่าจะต้องตายก็ตาม ท่านจึงยังคงมุ่งมั่นปฏิบัติธรรมต่อไปอย่างต่อเนื่อง จนในที่สุดท่านก็ได้ตัดสินใจละชีวิตด้วยการนำมิดโกนมาเชือนคอของตนเอง ในช่วงที่ท่านจะมรณภาพนั่นเอง ท่านก็ได้บรรลุพระอรหัตตผล

เมื่อมารทราบข่าวพระโคตมโศกเถระมรณภาพแล้ว ก็ได้พยายามค้นหาที่เกิดของพระเถระแต่ก็ไม่พบ มารจึงได้แปลงร่างเป็นชายหนุ่มไปเฝ้าพระศาสดา และได้ทูลถามถึงที่เกิดของพระเถระ พระศาสดาตรัสถึงกฎแห่งกรรมสำหรับผู้หลุดพ้นจากกิเลสเป็นพระอรหันต์ว่า “มันไม่เป็นประโยชน์สำหรับท่านที่จะมาถามถึงชะตาชีวิตของพระโคตมโศกเถระ เพราะพระโคตมโศกเถระหลุดพ้นจากกิเลสและอาสวะทั้งปวง ได้บรรลุพระอรหัตตผลแล้ว คู่ก่อนมาร บุคคลเช่นท่านแม้จะมีจำนวนตั้งร้อยตั้งพัน ก็ไม่สามารถจะค้นหาสถานที่ไปเกิดของพระโคตมโศกเถระนั้นได้”

จากนั้น พระศาสดาได้ตรัสพระธรรมบท พระคาถาที่ 57 ว่า

เตสํ สมฺปนฺนสีลาณํ

อุปฺปมาทวิหารินี

สมฺมทญฺญา วิมุตฺตทานิ

มาโร มคฺคํ น วินทติฯ

ท่านผู้มีศีลสมบุรณ

อยู่ด้วยความไม่ประมาท

หลุดพ้นแล้วเพราะรู้ชอบ

มารจะไม่พบทางไป.

เมื่อพระสังฆกรรมเทศนาจบลง ชนเป็นอันมาก บรรลูลอยผลทั้งหลาย มีโสดาปัตติผล เป็นต้น พระสังฆกรรมเทศนามีประโยชน์แก่ มหาชนแล้ว.

3. เรื่องนายสุมนมาลาการ

เรื่องนายสุมนมาลาการ ถวายดอกไม้เป็นพุทธบูชา จนได้ของพระราชทาน

กฎแห่งกรรมในข้อที่เรียกว่า ภูมิฐเวทนียกรรม คือกรรมที่ให้ผลทันตาเห็นนี้ เป็นเรื่องที่เคยเกิดขึ้นในอดีต เช่นเดียวกับที่เราเคย ได้ยินหรือได้เห็นในปัจจุบัน ดังเรื่องที่เกิดขึ้นกับนายมาลาการ(ช่างดอกไม้) เมื่อครั้งพุทธกาลในคราวที่พระศาสดา ประทับอยู่ใน พระเวฬุวัน ทรงปรารภนายมาลาการชื่อสุมนะ ตรัสพระธรรมเทศนาที่ขึ้นต้นด้วยบาทพระคาถานี้ว่า ตถฺยจ กมฺมํ กตํ สาธุ เป็น ต้น

ท่านพระพุทธโฆษาจารย์เล่าไว้ในอรรถกถาพระธรรมบทว่า นายมาลาการชื่อสุมนะ นำดอกมะลิไปทูลเกล้าถวายพระเจ้าพิม พิศารในทูลเกล้าฯ วันหนึ่งขณะนายสุมนมาลาการกำลังจะเข้าไปถวายดอกมะลิในพระราชวังนั้น ก็ได้เห็นพระศาสดา มีภิกษุสงฆ์ หมู่ใหญ่แวดล้อม ทรงเปล่งพระฉัพพรรณรังสี เสด็จเข้าไปบิณฑบาต เขาเห็นพระศาสดาแล้วเกิดศรัทธา มีความต้องการจะนำ ดอกไม้ที่นำมาทูลเกล้าถวายพระราชาทูลถวายพระศาสดา เขาได้ตกลงใจว่า แม้ว่าพระราชาก็จะฆ่าเขาหรือว่าจะขับไล่เขาออก จากแคว้นแล้ว เขาก็จะไม่นำดอกมะลิไปทูลเกล้าถวายพระราชาทูลถวายพระศาสดา เขาได้ตกลงใจว่า แม้ว่าพระราชาก็จะฆ่าเขาหรือว่าจะขับไล่เขาออก จากแคว้นแล้ว เขาก็จะไม่นำดอกมะลิไปทูลเกล้าถวายพระราชาทูลถวายพระศาสดา เมื่อคิดเช่นนี้แล้วก็ได้ชดดอกมะลิไปที่เบื้องบนพระเศียร ที่ เบื้องหลัง ที่ทั้งสองข้างของพระศาสดา ดอกมะลิที่ชดขึ้นไปนั้นแสดงปาฏิหาริย์ล่องลอยอยู่ในอากาศ ดอกที่อยู่เหนือพระเศียร ได้รวมตัวกันเป็นพदान ส่วนดอกมะลิที่ชดไปทางสองข้างของพระศาสดาได้รวมตัวกันเป็นกำแพงดอกไม้ ดอกมะลิเหล่านี้ ติดตามพระศาสดาในทุกสถานที่ที่เสด็จไป และหยุดอยู่กับที่เมื่อพระศาสดาทรงหยุดประทับยืน ขณะที่พระศาสดาเสด็จโดยมี ดอกมะลิลอยเคลื่อนไหวติดตามไปนั้น มีพระฉัพพรรณรังสีเรืองรองสวยงามฉายออกมา และติดตามด้วยพระภิกษุสงฆ์ จำนวนมากนั้น ประชาชนเป็นจำนวนมากมายั้งในเมืองและนอกเมืองราชคฤห์ ก็ได้ออกมาจากบ้านมาถวายบังคมพระ ศาสดา นายสุมนมาลาการเห็นเช่นนั้นก็เกิดปีติปราโมทย์อย่างล้นพ้น

ข้างภรรยาของนายสุมนมาลาการ ได้เข้าไปเฝ้าพระราชากราบทูลว่า นางไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสามีของนางซึ่งไม่ยอมนำดอกไม้ มาทูลเกล้าถวายพระองค์แต่กลับนำไปบูชาพระศาสดาแล้ว นางวางแผนจะเอาตัวรอดเข้าไปในลักษณะเอาดีใส่ตัวเอาชั่วให้คนอื่น ด้วยการกราบทูลพระราชานางไม่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยเพราะนางได้หย่าขาดจากเขาแล้วว่า “กรรมที่เขากระทำ จะเป็นกรรม ดีก็ตาม จะเป็นกรรมชั่วก็ตาม กรรมนั้นจึงเป็นของเขาผู้เดียว ขอเดชะ พระองค์จึงทราบความที่เขาอันหม่อมฉันทิ้งแล้ว” พระราชา(พระเจ้าพิมพิสาร)ซึ่งพระองค์ก็เป็นพระโสดาบัน ทรงปลื้มพระทัยเมื่อทรงสดับเรื่องนายมาลาการนำดอกไม้บูชาพระ ศาสดา พระองค์ได้เสด็จออกมาทอดพระเนตรภาพมหัศจรรย์นั้น และได้ถวายบังคมพระศาสดา พระราชาได้ทรงถือ โอกาสนี้ถวายอาหารบิณฑบาตแด่พระศาสดาและภิกษุสงฆ์ทั้งหลาย หลังจากเสร็จภัตตกิจแล้ว พระศาสดาพร้อมด้วยภิกษุ สงฆ์ได้เสด็จกลับวัดพระเชตุวัน และราชาก็ได้ตามส่งเสด็จพระศาสดาแล้วเสด็จกลับพระราชวัง และกฎแห่งกรรมทันตาเห็นก็ได้ แสดงผล เมื่อพระราชามีรับสั่งให้ไปนำตัวนายสุมนมาลาการเข้าเฝ้า แล้วพระราชทาน ช้าง 8 ตัว ม้า 8 ตัว ทาสชาย 8 คน ทาส หญิง 8 คน เครื่องประดับใหญ่ 8 อย่าง เงิน 8 พันกหาปณะ นารี 8 นาง และบ้านส่วย 8 ตำบล แก่เขา

ที่วัดพระเชตุวัน พระอานนทเถระได้ทูลถามพระศาสดาถึงว่า นายสุนนมาลาการจะได้วิบากผลจากการกระทำกรรมดีในวันนี้
อย่างไรบ้าง พระศาสดาตรัสตอบอธิบายกฎแห่งกรรมในบริบทนี้ว่า นายสุนนมาลาการได้บูชาพระองค์โดยไม่เยื่อใยในชีวิต
เช่นนี้ นอกจากจะได้เสวยผลของกรรมในปัจจุบันชาตินี้แล้ว จะมีแต่สุดคติตลอดไปและในที่สุดจักได้บรรลุปะเป็นพระอรหันต์และ
ได้เป็นถึงพระปัจเจกพุทธเจ้า “เขาจักดำรงอยู่ในเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย จักไม่ไปสู่อุคติ ตลอดแสนกัป นี้เป็นผลแห่งกรรมนั้น
ภายหลังเขาจักเป็นพระปัจเจกพุทธะ นามว่าสุนนะ” หลังจากทีพระศาสดาเสด็จถึงพระเชตุวัน เข้าสู่พระคันธกุฎี ดอกมะลิ
เหล่านั้นตกลงที่ขุมพระทวาร

ในเวลาเย็น ภิกษุทั้งหลายสนทนากันถึงการกระทำอันยิ่งใหญ่และอาภัพของนายสุนนมาลาการ และผลทันตาเห็นของ
การกระทำนั้น พระศาสดาเสด็จมาตรัสกับภิกษุเหล่านั้นว่า “อย่างนั้น ภิกษุทั้งหลาย ความเดือดร้อนในภายหลังย่อมไม่มี มีแต่
โสมนัสเกิดขึ้น เมื่อระลึกถึง เพราะการกระทำกรรมใด กรรมนั้นอันบุคคลควรทำ”

ในคืนนั้น เมื่อแสดงธรรม พระศาสดาได้เชื่อมโยงเรื่อง ตรัสพระธรรมบท พระคาถาที่ 68 ว่า

ตบุง กมฺมํ กตํ สาธุ

ยํ กตฺวา นานุตฺตปฺปติ

ยสฺส ปตีโต สุมโน

วิปากํ ปฏิเสวติฯ

บุคคลทำกรรมใดแล้ว

ย่อมไม่เดือดร้อนในภายหลัง

เป็นผู้เอิบอิม มีใจดี

ย่อมเสวยผลของกรรมใด

กรรมนั้นแล อันบุคคลทำแล้ว เป็นกรรมดี.

เมื่อพระสังฆธรรมเทศนาจบลง การตรัสธรรม ได้บังเกิดแก่สัตว์ 8 หมื่น 4 พัน.

4. เรื่องอหิเปรต(เปรตงู)

เรื่อง อหิเปรต(เปรตงู) เคยเฝ้ากุฎีของพระปัจเจกพุทธเจ้า ส่งผลให้ถูกตีตาย ให้ตกนรกและเกิดเป็นเปรต

กฎแห่งกรรม บางทีก็ส่งผลทันตาเห็นในชาตินั้นเลย บางทีกว่าจะให้ผลต้องรอจนกว่าคนนั้นจะตายจึงจะเสวยผลของกรรมนั้น
แต่ก็มีอยู่ในบางกรณีทีคนทำเสวยผลทั้งในปัจจุบันชาติและในชาติต่อๆมา เรื่องนี้ถูกอธิบายในคราวที่พระศาสดา ประทับอยู่ใน
วัดพระเวฬุวัน ทรงปรารภอหิเปรตตนหนึ่ง ตรัสพระธรรมเทศนา ที่ขึ้นต้นด้วยบาทพระคาถานี้ว่า น หิ ปาปํ กตํ กมฺมํ เป็นต้น

พระพุทธโฆษาจารย์เล่าถึง กฎแห่งกรรม เรื่องนี้ในอรรถกถาพระธรรมบทว่า ครั้งหนึ่ง พระมหาโมคคัลลานะและพระลักขณเถระ ลงจากภูเขาศิขณภูฏ เพื่อจะไปบิณฑบาตในกรุงราชคฤห์ ท่านพระมหาโมคคัลลานะแลเห็นเปรตตนหนึ่ง จึงได้ยิ้มออกมาแต่ไม่พูดอะไร เมื่อพระเถระทั้งสองรูปกลับถึงพระวัดพระเวฬุวัน พระมหาโมคคัลลานะจึงบอกกับพระลักขณเถระว่า ที่ท่านยิ้มออกมา นั้น เพราะท่านเห็นเปรตซึ่งมีศรัทธาเป็นมนุษย์แต่มีร่างเป็นงู พระเถระทั้งสองรูปจึงพากันไปเฝ้าพระศาสดาและได้กราบทูลถึงเรื่องนี้

พระศาสดาได้ตรัสว่า พระองค์เองก็เคยทอดพระเนตรเห็นเปรตตนนี้ในวันหนึ่งที่ทรงบรรลुพระสัมโพธิญาณเหมือนกัน พระศาสดาทรงเล่าถึงบุพกรรมของเปรตตนนี้ว่าเขาไม่เพียงแต่จะได้เสวยผลในชาติที่กระทำความผิดเท่านั้น แต่กฎแห่งกรรมยังส่งผลร้ายแก่เขาในชาติต่อมาด้วยว่า

เมื่อนานมาแล้วมีพระปัจเจกพุทธเจ้ารูปหนึ่ง เป็นที่เคารพนับถือของประชาชนมาก ประชาชนได้ช่วยกันก่อสร้างบรรณศาลา ถวายท่านและก็ได้เดินทางไปหาท่านโดยเดินผ่านทุ่งนาของชายผู้หนึ่งไป ชายเจ้าของนากลัวว่าข้าวกล้าในนาของตนจะได้รับ ความเสียหายจากการเหยียบย่ำของประชาชนที่เดินไปบรรณศาลา จึงจุดไฟเผาบรรณศาลาหลังนั้น พระปัจเจกพุทธเจ้าจึงต้อง ย้ายไปอยู่ที่อื่น

เมื่อพวกประชาชนไปไม่พบพระปัจเจกพุทธเจ้าและทราบว่าชายเจ้าของนาเป็นผู้จุดไฟเผาบรรณศาลา ก็ได้ช่วยกันทุบตีจนชาย เจ้าของนานั้นเสียชีวิต

ข้อนี้เป็นกฎแห่งกรรม ในข้อที่กฎธรรมเวทนิยกรรม(กรรมให้ผลในปัจจุบัน) ชายเจ้าของนาเมื่อเสียชีวิตแล้วก็ได้เสวยผลตาม กฎแห่งกรรม ในข้อ อปราชยเวทนิยกรรม(กรรมให้ผลในภพต่อไป) โดยได้ไปเกิดในเวจิมหานรก หมกไหม้อยู่ในนรกจนแผ่นดิน ในโลกมนุษย์หนาขึ้นประมาณโยชน์หนึ่ง จึงเกิดเป็นอหิเปรตเพราะเศษของกรรมที่ยังเหลือ

พระศาสดา ครั้นตรัสบุพกรรมของอหิเปรตนั้นแล้ว จึงตรัสอธิบาย กฎแห่งกรรม ในบริบทนี้ว่า “ภิกษุทั้งหลาย ชื่อว่าบาปกรรม นั้น เป็นเช่นกับน้ำนม น้ำนมที่บุคคลกำลังรีดใหม่ ย่อมยังไม่แปรไปชนิดใด กรรมอันบุคคลกระทำไว้ ก็ยังไม่ทันให้ผลฉันนั้น แต่ใน กาลใด กรรมให้ผล ในกาลนั้น ผู้กระทำย่อมประสบทุกข์เห็นปานนั้น”

จากนั้น พระศาสดาได้ตรัสพระธรรมบท พระคาถาที่ 71 ว่า

น หิ ปาปํ กตํ กมมํ

สขุขุชีริว มุจฺจติ

ทหนุตํ พาลมเนวติ

ภสฺสุมานุโนว ปาวโกช

กรรมชั่วอันบุคคลทำแล้ว ยังไม่ให้ผล

เหมือนน้ำนมที่รีดในขณะนั้น ยังไม่แปรไป ฉะนั้น

บาปกรรม ย่อมตามเผาคนพาล

เหมือนไฟอันเฝ้ากลบไว้ ฉะนั้น.

เมื่อพระสังฆธรรมเทศนาจบลง ชนเป็นอันมาก บรรลुพระอริยผลทั้งหลาย มีพระโสดาปัตติผลเป็นต้น.
